

O VÝSTAVBE KASÁRNI

Areál dnešného Špecializovaného trestného súdu a Justičnej akadémie „začínal“ ako priestor, v ktorom v 30. rokoch 20. storočia vyrástli budovy kasární, určené pre posádku Náhradného práporu pešieho pluku č. 39. Do projektu výstavby sa výrazne zapojilo aj mesto Pezinok, reagujúce na viaceré požiadavky Ministerstva národnej obrany.

PETRA POSPECHOVÁ, MESTSKÉ MÚZEUM V PEZINKU

Interiér kasární – Slovenský národný archív, fond Slovenská tlačová kancelária, 1939 – 1945

V septembri 1933 prebehlo stretnutie predstaviteľov mesta a vojenskej správy, ktorá oznámila svoj úmysel umiestniť v Pezinku Náhradný prápor pešieho pluku 39. MNO nariadilo mestu jednať o tom, čo k spomenutému účelu mieni poskytnúť. Prvou odpoveďou bola ponuka viacerých objektov. Zahŕňala zámok, kde by bolo možné umiestniť časť skladu, v susedstve zámku stojacu budovu bývalého panstva Pálffyovcov vhodnú na kancelárie náhradného práporu, časť priestorov obecnej stodoly na Bernolákovej ulici pre vozy, káry a výstroj. Ostatné príslušenstvo práporu, ubikácie mužstva, dielne, kuchyňa by mohli byť umiestnené v starej synagóge. Tieto priestory vyžadovali dodatočné stavebné úpravy a s tým spojené náklady a ani tak

nedokázali uspokojiť všetky potreby vojenskej správy na priestor. Ideálne nebolo ani rozloženie v rôznych častiach mesta. Pezinok na seba nedokázal zobrať záväzok postaviť chýbajúce ubytovacie priestory. Zástupcovia mesta preto ponúkli vojenskej správe, ak by táto pristúpila k výstavbe nového kasárenského objektu, zdarma pozemok, ako aj režijnú dodávku tehál a piesok z vlastných lomov zdarma.

Zo stanoviska stavebného riaditeľstva Zemského vojenského veliteľstva z januára 1935 je zrejmé, že vojenská správa sa rozhodla vybudovať kasárne vlastným nákladom a predpokladá, že obec splní nielen záväzok darovania pozemku, režijných dodávok stavebného materiálu, ale zaručí aj dodávku elektrického prúdu za režijnú cenu, vybuduje ku kasárňam riadne komunikácie, v prípade výstavby obecného vodovodu a kanalizácie zriadi potrebné prípojky do kasární a vodu bude dodávať za režijnú cenu. Vojenská správa zároveň požiadala o návrh niekoľkých alternatív, ktoré by vyhovovali definovaným požiadavkám.

Nimi boli veľkosť staveniska cca 2,5 ha, t.j. plocha 200 x 125 m, resp. 120 x 175 m s možnosťou budúceho rozšírenia na 3,5 ha, nutnosť staveniska voľného a zo všetkých strán prístupného, s možnosťou získania dostatočného množstva pitnej a úžitkovej vody, vzdialeného od infekčných stredísk (močiare, cintorín, trhovisko pre dobytok, kafiléria a pod.). Dôležitá bola aj pôda dostatočnej nosnosti so stálou spodnou vodou v hĺbke od 4 m, možnosť zavedenia elektrickej prípojky a ľahké kanalizovanie s vyústením do mestskej kanalizácie alebo do blízkeho verejného toku. Medzi alternatívy žiadalo vojsko zaradiť hlavne obecné pozemky, ktoré by obec mohla dať k dispozícii bezplatne.

Cvičenie v blízkosti kasární – Slovenský národný archív, fond Slovenská tlačová kancelária, 1939 – 1945

Mesto sa jednohlasne uznieslo maximálne prispieť k realizovaniu stavby kasární a akceptovalo všetky požiadavky vojenskej správy. Vyhovieť nedokázalo len vo veci dodávky elektrického prúdu za režijnú cenu, nakoľko nemalo vlastnú elektrárňu. Zaviazalo sa však sprostredkovať u Západoslovenskej elektrárne, a.s., aby do kasární takýto prúd dodávala.

Vojenská správa dostala na posúdenie sedem alternatív:

1. Pozemky Správy nadačného veľkostatku medzi cestou do Viničného a železnicou smerom k Natalienhofu. V ich blízkosti je tehelňa a aj pôda na vybraných pozemkoch má charakter tehliarskej hlíny. Kvalitná a výdatná spodná voda sa objavuje až v hĺbke 25 – 30 m a jej získanie by bolo ťažké a nákladné.
2. Role južne od kruhovej pece tehelne, medzi cestou do Viničného a mlynským potokom (Lazarna), tiež patriace Správe nadačného veľkostatku. Plochy sú ľahko prístupné z cesty na Viničné, severnú hranicu tvorí oplotenie tehelne, za ktorým tovareň naváža odpadkový materiál do násypu prevyšujúceho okolie asi 30 m. V blízkosti sa nachádza mestský bitúnok. Pôdne pomery i stav spodnej vody sú podobné ako pri prvej alternatíve, kanalizácia by sa dala ľahko realizovať smerom

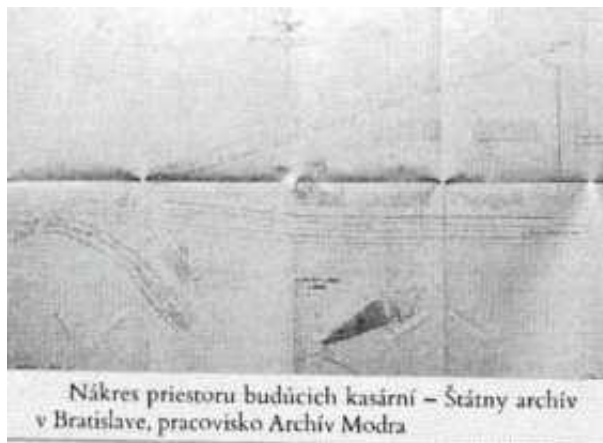
Pohľad na dobudované kasárne, r. 1941 - Mestské múzeum v Pezinku

k mlynskému náhonu.

3. Role drobných hospodárov, miestami novozakladané vinice ležiace v trojuholníku medzi cestou Pezinok – Modra a Pezinok – Šenkvice, ktorý je preťatý poľnou cestou smerom k Baumwaldovému háju (poloha Ganek). Pôda je tu silne piesočnatá a asi od 50 cm čistý piesok, spodná voda sa neobjavuje ani v blízkosti asi 6 m hlbokých

pieskových jám, ktoré sa zavážajú odpadkami. Vodu bude potrebné získať založením studní dosť hlboko a kanalizáciu realizovať pomocou trativodov.

4. Role medzi cestou Pezinok – Šenkvice a Pezinok – Viničné. Plochy sú majetkom mesta, avšak v troch bodoch sú v dotyku s cintorínmi – starým asi 50 rokov opusteným židovským, novým židovským a spoločným mestským.
5. Obecný pasienok západne od krajinskej cesty Pezinok – Pernek a od potoka Saulak. Ide o rovné plochy veľkej výmery v blízkosti kaplnky Rozálka. Pozemky sú málo úrodné s niekoľkokentimetrovou vrstvou silno piesočnatej a štrkovitej hliny, pod ktorými je vrstva štrku. Prístup je ľahký, blízko obecnej cesty z Pezinka ku kúpeľom. Spodná voda je v dostatočnej hĺbke, takže pozemku neškodí, ale dá sa získať studňami. Územie sa dá ľahko kanalizovať odvodom povrchových vôd riečiskom do potoka a presakovaním odpadových vôd v blízkosti riečiska. Pozdĺž potoka je vedenie vysokého napätia Západoslovenskej elektrárne. Neďaleko je dobrá udržiavaná cesta na Malacky alebo Pernek.
6. Komplex západne od Pezinka, nad cestou Pezinok – Sv. Jur. V časti plochy sú obecné pasienky, v časti role drobných hospodárov. Časť uvažovaného komplexu je husto zastavaná malými obytnými rodinnými domčekmi a do budúcnosti sa počíta s rozširovaním týmto smerom. Celá plocha je ľahko prístupná tak z cesty Pezinok – Sv. Jur, ako aj novoprojektovanými ulicami. V časti pasienkov je len slabá vrstva hlinitopiesočnatej pôdy, pod ktorou je silnejšia vrstva štrku čiastočne znečisteného hlinou. Spodná voda sa objavuje v hĺbke 3 – 4 m a dá sa získať dostatočne hlbokými studňami. Kanalizácia je možná smerom k Saulaku. Za neďalekou železnicou je továreň na glej, zápach z ktorej by mohol kasárne obťažovať.
7. Role ležiace južne od kruhovej pece medzi železnicou do Sv. Jura a mlynským potokom k honu Mahulanka. Východná časť pozdĺž mlynského potoka je dosť mokrá, trpí spodnou vodou a hospodársky je využitá ako zeleninové záhrady. Územie je ťažko dostupné, len poľnými neudržiavanými cestami. Pôda je hlinito piesočnatá a je majetkom väčšinou drobných hospodárov.

Mestom vytvorená komisia zvažila všetky alternatívy a za najvýhodnejšie vyhodnotila obecné pasienky pri Rozálke. Ako druhú alternatívu navrhla pozemky v časti „Ganek“ v západnom cípe trojuholníka medzi cestou na Modru a na Šenkvice. K prvej alternatíve sa priklonilo aj MNO. Vypracovaním projektu kasární bol poverený Ing. Arch. Václav Šantrůček. Podľa rozpočtu z októbra 1936 mala celá stavba stáť 2 832 000 Kč.

Keďže malá časť definitívne vybraných pozemkov bola v rukách súkromných vlastníkov, pristúpilo mesto k ich zámene za voľné mestské pozemky, ktoré sa nachádzali na tzv. „Svinskej pažiti“ v časti Ganek (dnes pozemky medzi ulicami Slnečná a Dobšinského, v ich hornej časti). Zámena prebehla v priebehu mája 1937, posledné detaily sa doriešili v januári 1938. V tom čase boli kasárne s desiatimi objektami dostavané a 25. januára 1938 dané do užívania.